

ОДЕСЬКЕ ОБЛАСНЕ АГЕНТСТВО
РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ

Звіт за результатами моніторингу стану та ефективності впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування в Одеській області

Одеса, 2017

Зміст

1.	Мета та цілі моніторингу.	С. 3
2.	Результати кабінетного дослідження.	С. 5
	- Зміни у законодавстві України.	С. 5
3.	Інформаційна робота місцевих органів влади щодо висвітлення процесу реформи.	С. 12
4.	Результати опитування сільгоспвиробників.	С. 16
5.	Висновки.	С. 19
6.	Список використаних джерел та основних скорочень.	С. 21
7.	Додатки:	С. 23
	- Додаток 1: Анкета для профільних асоціацій/спілок та інших об'єднань сільгоспвиробників в рамках проведення моніторингу ефективності впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування.	
	- Додаток 2: Анкета для сільгоспвиробників в рамках проведення моніторингу ефективності впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування.	
	- Додаток 3: Анкета для представників органів влади в рамках проведення моніторингу ефективності впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування.	

Мета та цілі моніторингу.

Моніторинг проводився в рамках імплементації Проекту «Інформаційна підтримка впровадження стандартів ЄС щодо безпеки продуктів харчування у сільськогосподарському секторі», що фінансується Європейським Союзом та впроваджується Одеським обласним агентством реконструкції та розвитку в рамках проекту Інституту економічних досліджень та політичних консультацій й інтернет-видання "Європейська правда" «Просування реформ в регіони» (Програма ЄС «Підтримка громадянського суспільства в Україні»).

Метою проведеного моніторингу була оцінка рівня поінформованості цільових груп щодо реформ у сфері безпеки продуктів харчування, а також інформаційної підтримки цих процесів з боку основних зацікавлених сторін з боку державних та громадських інституцій. Звіт по результатах моніторингу є репрезентативним та може бути використаний для оцінки ситуації «на сьогодні» та прийняття відповідних управлінських рішень з боку органів державної влади, державних підприємств, профільних асоціацій/спілок/союзів сільгоспвиробників тощо.

Моніторинг був поділений на 3 етапи, а саме:

- На 1-му етапі моніторингу була зібрана інформація щодо нових впроваджених стандартів безпечності харчової продукції гармонізованих зі стандартами ЄН, динаміки використання нових стандартів виробниками продукції, кількісних показників сертифікації фермерської продукції та її видів, кількість запитів по стандартизації, а також проведено аналіз адаптації законодавства до вимог ЄС у сфері безпеки продуктів харчування та ефективність діяльності Держпродспоживслужби в Одеській області.
- На 2-му етапі мав бути проведений моніторинг активності профільних фермерських організацій Одеської області щодо роз'яснювальної та практичної роботи серед фермерів з імплементації положень УА. Нажаль, лише 1 організація (Одеська обласна сільськогосподарська дорадча служба) надала відповіді на запитання в опитувальнику, але повідомила, що інформаційної роботи в напрямку, що стосується безпеки продуктів харчування в сільськогосподарському секторі протягом 2015-2017 років не проводила. Решта організацій або не надали таких відповідей, або з ними не вдалось зв'язатись через не актуальність контактних даних, розміщених у відкритих джерелах.
- Третій етап було присвячено дослідженню питань поінформованості фермерів щодо нових вимог стандартів, сутності та посилу УА, які профільні структури працюють з ними щодо поінформованості та обізнаності, а також було проведено оцінку рівня знань, розуміння та мотивації щодо покращення якості продукції, які очікування від євроінтеграції та перепони в їх господарській діяльності.

Моніторинг було проведено командою проекту. Результати моніторингу були оприлюднені в ході інформаційних діалогів та круглих столів, проведених в рамках проекту, розміщені на інтернет-ресурсах та поширені серед ЗМІ. Звіт з рекомендаціями також було надіслано до ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області та Департаменту агропромислового розвитку Одеської облдержадміністрації для використання в роботі та вжиття необхідних заходів щодо ефективного впровадження реформи.

Зміст базових опитувальників.

З метою проведення моніторингу було розроблено 3 види анкет – для органів влади, для сільгоспвиробників та асоціацій, спілок фермерів (додатки 1 - 3). Анкети були зосереджені на таких питаннях:

- Якими засобами проводиться інформування сільгоспвиробників щодо стану впровадження реформ з питань безпечності та якості продуктів харчування з боку органів влади та профільних неприбуткових організацій;
- Формат та кількість проведених заходів органами влади та профільними неприбутковими організаціями;
- Кількість представників сільськогосподарського сектору, що взяли участь у інформаційних заходах;
- Теми, що були розкриті під час заходів, а також найбільш цікаві серед них для цільових груп;
- Ступінь обізнаності сільгоспвиробників щодо проєвропейських реформ у сфері безпеки продуктів харчування, положень нового законодавства, відповідних стандартів та схем сертифікації тощо.

Результати кабінетного дослідження

Зміни у законодавстві України.

В Україні якість і безпека продуктів харчування все більше є питанням, яке хвилює не лише спеціалістів, а й пересічних громадян. В раціон пересічного українця досить часто потрапляють продукти, які несуть загрозу здоров'ю, повільно руйнуючи його, закладають причини майбутніх розладів і захворювань. Модернізація систем безпечності і якості харчових продуктів тваринного й рослинного походження дасть змогу забезпечити продовольчу безпеку країни в умовах євроінтеграції аграрного сектора економіки, підвищити конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції на міжнародному ринку.

В Україні для цього напрацьована певна законодавча база та основним є Закон "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" № 1602VII від 22.07.2014, що запроваджує новий підхід до контролю за безпечністю їжі. Закон, за словами експертів, посилює захист споживачів. Спеціалісти акцентують увагу, що мова йде саме про безпечність, якість - це вже інша характеристика харчового продукту. Небезпечним може бути продукт, який містить в собі негативні фактори і компоненти, які зможуть призвести до погіршення стану здоров'я або спричинити смерть людини. «До них відносяться важкі метали, радіонукліди, пестициди. Ці показники стосуються характеристики продукту з позиції безпечності. Натомість кислотний, вітамінний і мінеральний склад вказують на якість продукту.

За новим підходом контролюватися буде весь ланцюг виробництва харчового продукту. Це дозволить виявити загрозу на ранньому етапі та запобігти виробництву небезпечного продукту та, відповідно, потраплянню такого продукту до споживача. На законодавчому рівні це закріплено у формі вимоги обов'язкового запровадження системи управління безпечності харчових продуктів на принципах НАССР. Для успішної роботи на ринку харчових продуктів будь-якому підприємству необхідно постійно вдосконалювати якість продукції, покращувати її властивості, намагатися знизити собівартість продукції за рахунок впровадження новітніх технологій, а не за рахунок зниження якості продукції. Це зумовлює необхідність впровадження передових систем управління якістю та безпекою харчових продуктів, зокрема, НАССР – інструменту управління, що забезпечує більш структурований підхід до контролю ідентифікованих небезпечних чинників у порівнянні з традиційними методами, такими як інспектування або контроль якості.

Іншим нововведенням «харчового закону» є обов'язкове запровадження бізнесом відслідковування за принципом «крок назад, крок вперед». Підприємство у будь-який час повинно мати точну інформацію про те, звідки воно отримало сировину чи харчовий продукт і куди його було направлено з підприємства. Така інформація повинна зберігатися протягом шести місяців після кінцевої дати продажу харчового продукту, нанесеної на маркуванні.

Система простежування і постійно діючі процедури, засновані на принципах НАССР, дозволяють чітко визначити винного, якщо трапився прикрий випадок появи на ринку небезпечного харчового продукту.

Водночас за появу на ринку небезпечного харчового продукту передбачені штрафи. Згідно з новим законом, вони значно збільшуються у порівнянні з чинними. Встановлення суттєвих штрафів є дієвим рішенням, яке вже не один рік доводить свою ефективність у розвинутих країнах світу.

За що будуть штрафувати виробників, переробників, перевізників і реалізаторів продуктів харчування:

1) **Допущення до процесу виробництва та/або обігу харчових продуктів осіб, які мають протипоказання до роботи з харчовими продуктами:** для юросіб - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат, для фізичних осіб - підприємців - від 2 до 5 мінімальних заробітних плат;

- 2) **Виробництво, зберігання харчових продуктів на потужностях, незареєстрованих відповідно до вимог цього Закону:** для юридичних осіб - від 23 до 30 мінімальних зарплат, для фізосіб - від 8 до 150 мінімальних заробітних плат;
- 3) **Виробництво, зберігання харчових продуктів без отримання експлуатаційного дозволу:** для юридичних осіб - від 30 до 38 мінімальних заробітних плат, для фізичних осіб - від 23 до 30 мінімальних заробітних плат;
- 4) **Невиконання обов'язку щодо впровадження на потужностях постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР):** для юридичних осіб - від 30 до 75 мінімальних зарплат, для фізичних осіб - підприємців - від 3 до 15 мінімальних зарплат та зупинення роботи потужності;
- 5) **Реалізація неправильно маркованих харчових продуктів** - для юросіб - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат, для фізосіб-підприємців - від 3 до 5 мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких харчових продуктів;
- 6) **Порушення вимог щодо забезпечення простежуваності:** для юросіб - від 3 до 5 мінімальних зарплат, для фізосіб - підприємців - від 2 до 3 мінімальних заробітних плат;
- 7) **Невиконання обов'язку щодо відкликання або вилучення з обігу харчових продуктів, які є небезпечними,** для юридичних осіб - від 30 до 38 мінімальних зарплат, на фізосіб - підприємців - від 23 до 30 мінімальних зарплат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких речовин та/або продуктів;
- 8) **Використання незареєстрованих допоміжних матеріалів для переробки та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами,** якщо обов'язковість такої реєстрації встановлена цим Законом, для юросіб - від 8 до 20 мінімальних заробітних плат, для фізосіб-підприємців - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат;
- 9) **Реалізація незареєстрованих об'єктів санітарних заходів** відповідно до вимог цього Закону, якщо реєстрація передбачена цим Законом: для юросіб - від 12 до 18 мінімальних заробітних плат, для фізосіб - підприємців - від 8 до 12 мінімальних заробітних плат;
- 10) **Обіг непридатних харчових продуктів:** для юросіб - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат, для фізосіб-підприємців - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких харчових продуктів;
- 11) **Порушення значень параметрів безпечності об'єктів санітарних заходів, встановлених законодавством:** для юросіб - від 8 до 12 мінімальних зарплат, для фізосіб-підприємців - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких речовин та/або продуктів;
- 12) **Невиконання законних вимог (рішень) посадових осіб компетентного органу щодо усунення порушень безпечності та окремих показників якості харчових продуктів у строк, погоджений із компетентним органом:** для юросіб - від 5 до 8 мінімальних зарплат, для фізосіб-підприємців - від 3 до 5 мінімальних заробітних плат;
- 13) **Невиконання законних вимог (рішень) посадових осіб компетентного органу щодо знищення небезпечних для споживання людиною чи для іншого використання харчових продуктів та допоміжних матеріалів для переробки:** для юросіб - від 8 до 12 мінімальних заробітних плат, на фізосіб-підприємців - від 5 до 8 мінімальних зарплат;
- 14) **Приховування (ненадання), відмова у наданні, надання недостовірної інформації за запитами посадових осіб компетентного органу:** для юросіб - від 5 до 8 мінімальних заробітних плат, для фізосіб-підприємців - від 3 до 5 мінімальних зарплат;
- 15) **Відмова у допуску посадових осіб компетентного органу до здійснення державного контролю з підстав, не передбачених цим Законом:** для юросіб - від 12 до 15 мінімальних зарплат, для фізосіб-підприємців - від 8 до 12 мінімальних зарплат.

Ще одним нововведенням, яке принесе полегшення бізнесу, є включення до нового закону цілого розділу, присвяченого загальним вимогам до гігієни при поводженні з харчовими продуктами. Виробникові не обов'язково наново переобладнувати приміщення для обробки харчових продуктів, якщо воно відповідає прописаним у законі вимогам. Якщо оператор ринку, все ж таки планує зробити ремонт на виробництві, не пізніше ніж за місяць повинен сповістити про це державного інспектора.

Нові гігієнічні вимоги, які є однаковими для всіх виробництв, замінюють величезну кількість санітарно-ветеринарних правил до виробництва харчових продуктів, частина з яких датована ще минулим століттям. Так, для стін та підлоги приміщень, в яких обробляються та переробляються харчові продукти, повинні використовуватись непроникаючі, непоглинаючі, нетоксичні та придатні до миття матеріали, або інші матеріали, які забезпечують можливість дотримання належного рівня гігієнічних вимог до харчових продуктів. А всі поверхні, що контактують з харчовими продуктами, мають бути зроблені з гладких, нержавіючих, нетоксичних, придатних до миття матеріалів.

Суттєво пом'якшуються умови отримання експлуатаційного дозволу. Він є потрібним лише для підприємств, що провадять діяльність, пов'язану з виробництвом та/або зберіганням харчових продуктів тваринного походження. Проте в законі передбачений цілий ряд випадків, коли дозвіл отримувати не потрібно. Це стосується операторів ринку, які займаються первинним виробництвом, транспортуванням, зберіганням, продажем харчових продуктів, які не потребують дотримання температурного режиму та можуть зберігатися при температурі вище 10 °С, залишаючись придатними для споживання людиною. Також цей обов'язок не поширюється на заклади громадського харчування, роздрібною торгівлі і підприємства, які працюють виключно з продуктами рослинного походження. Для таких підприємств достатньо є проходження простої процедури реєстрації для отримання особистого реєстраційного номера.

Із опублікуванням в Офіційному віснику України (№ 26) 08.04.2016 наказу Мінагрополітики від 10 лютого 2016 р. № 39 "Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам", розпочато процес державної реєстрації потужностей. Згідно вимог статті 25 Закону України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" оператори ринку харчових продуктів, які провадять діяльність, що не вимагає отримання експлуатаційного дозволу, зобов'язані зареєструвати потужності, які використовуються на будь-якій стадії виробництва та/або обігу харчових продуктів.

Для державної реєстрації та присвоєння особистого реєстраційного номера потужності, суб'єкт господарювання/оператор ринку зобов'язаний подати до територіального органу Головного управління Держпродспоживслужби заяву про державну реєстрацію потужності (зразок заяви встановленої форми). Державній реєстрації підлягає кожна окрема потужність оператора ринку.

Якщо говорити про пряме спрощення для бізнесу, то воно стосується як державного контролю, так і дозвільних процедур. За новим законом, контроль за безпечністю харчових продуктів здійснюватиме лише один державний орган. Відповідно, зменшиться кількість візитів перевіряльників. Періодичність проведення державного контролю ґрунтуватиметься на ризик-орієнтованому підході. Це означає, що у разі дотримання підприємством вимог законодавства його перевірятимуть рідше. А якщо під час проведення державного контролю за оцінкою державного інспектора існує підозра, що харчовий продукт є небезпечним, він направляється в лабораторію для досліджень, за результатами яких служба приймає рішення щодо подальшої долі продукту. Отже, державний орган отримує можливість приділяти більше уваги проблемним підприємствам.

Вимоги до безпеки продуктів харчування/продовольчої сировини рослинного походження.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», харчовий продукт це речовина або продукт (неперероблений, частково перероблений або перероблений), призначені для споживання людиною. До харчових продуктів належать напої (в тому числі вода питна), жувальна гумка та будь яка інша речовина, що спеціально включена до харчового продукту під час виробництва, підготовки або обробки.

Термін "харчовий продукт" не включає:

- корми;
- живих тварин, якщо вони не призначені для розміщення на ринку для споживання людиною;
- рослини (до збору врожаю);
- лікарські засоби;
- косметичні продукти;
- тютюн і тютюнові вироби;
- наркотичні і психотропні речовини у межах визначень Єдиної Конвенції ООН про наркотики 1961 року і Конвенції ООН про психотропні речовини 1971 року;
- залишки та забруднюючі речовини;

В свою чергу, сільськогосподарською продукцією є сільськогосподарські харчові продукти тваринного і рослинного походження, що призначені для споживання людиною у сирому або переробленому стані як інгредієнти для їжі. Основними характеристиками харчових продуктів є їх безпечність та якість.

В законодавстві України безпечність харчового продукту визначається як стан харчового продукту, що є результатом діяльності з виробництва та обігу, яка здійснюється з дотриманням вимог, встановлених санітарними заходами та/або технічними регламентами, та забезпечує впевненість у тому, що харчовий продукт не завдає шкоди здоров'ю людини (споживача), якщо він спожитий за призначенням. Безпечним може вважатися харчовий продукт, який не створює шкідливого впливу на здоров'я людини безпосередньо чи опосередковано за умов його виробництва та обігу з дотриманням вимог санітарних заходів та споживання (використання) за призначенням.

Санітарні вимоги.

Правове регулювання здійснення заходів щодо забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції і харчових продуктів, підстави та порядок здійснення контролю у вказаній сфері забезпечуються різними законами та підзаконними нормативно-правовими актами.

Держава забезпечує безпечність та якість харчових продуктів з метою захисту життя і здоров'я населення від шкідливих факторів, які можуть бути присутніми у харчових продуктах, через:

- встановлення обов'язкових параметрів безпечності для харчових продуктів;
- мінімальних специфікацій якості харчових продуктів у технічних регламентах; санітарних заходів і ветеринарно-санітарних вимог для потужностей (об'єктів) та осіб, які зайняті у процесі виробництва, продажу (постачання), зберігання (експонування) харчових продуктів;
- забезпечення безпечності нових харчових продуктів для споживання людьми до початку їх обігу в Україні;
- встановлення стандартів для харчових продуктів з метою їх ідентифікації;

- забезпечення наявності у харчових продуктах для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктах і дієтичних добавках заявлених особливих характеристик та їх безпечності для споживання людьми, зокрема особами, які мають особливі дієтичні потреби;
- інформування та підвищення обізнаності виробників, продавців (постачальників) і споживачів стосовно безпечності харчових продуктів та належної виробничої практики;
- встановлення вимог щодо знань та умінь відповідального персоналу виробників, продавців (постачальників);
- встановлення вимог щодо стану здоров'я відповідального персоналу виробників, продавців (постачальників);
- здійснення державного контролю на потужностях (об'єктах), де виробляються та переробляються продукти, що становлять значний ризик для здоров'я і життя людей;
- здійснення державного нагляду з метою перевірки виконання виробниками та продавцями (постачальниками) об'єктів санітарних заходів вимог законодавства;
- виявлення порушень та здійснення необхідних заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, які не виконують вимоги законодавства у сфері безпечності та якості продуктів харчування.

З метою забезпечення якості та безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини Наказом Міністерства охорони здоров'я України 29 грудня 2012 р. № 1140 (зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 9 січня 2013 р. за № 88/22620) затверджені Державні санітарні норми та правила «Медичні вимоги до якості та безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини», які набрали чинності з 1 січня 2014 року. Ці Державні санітарні норми та правила визначають медичні вимоги до якості та безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини і не включають гігієнічні нормативи і регламенти щодо вмісту в харчових продуктах та продовольчій сировині хімічних, біологічних, фізичних факторів. Вони поширюються на відносини, що виникають у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів, котрі виробляються, перебувають в обігу, імпортуються та є обов'язковими для виконання підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності та громадянами. Водночас вказані Державні санітарні норми та правила не поширюються на харчові продукти, що містять генетично модифіковані організми або виготовлені з них, а також на харчові добавки та ароматизатори.

Харчові продукти повинні задовольняти фізіологічні потреби людини в необхідних речовинах та енергії, відповідати встановленим вимогам до харчових продуктів у частині органолептичних та фізико-хімічних показників і встановленим гігієнічним нормативам допустимого вмісту хімічних, біологічних та фізичних факторів, які можуть становити небезпеку для здоров'я і життя людини та майбутніх поколінь. При розробці нових харчових продуктів, застосуванні нових технологічних процесів виготовлення, упаковки, зберігання, транспортування харчових продуктів підприємства, установи та організації незалежно від форм власності та громадяни зобов'язані забезпечити проведення аналізу небезпечних факторів, визначення поживної цінності та строку придатності.

Харчові продукти, що вводяться в обіг, повинні супроводжуватися декларацією виробника. Для продовольчої сировини рослинного походження обов'язкова наявність сертифіката відповідності сільськогосподарської продукції та сировини рослинного походження щодо вмісту в них залишкової кількості пестицидів, агрохімікатів та важких металів.

Маркування.

Маркування харчових продуктів здійснюється відповідно до вимог Законів України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про захист прав споживачів» та

інших нормативно-правових актів. Для харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання (використання), функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок зазначаються: сфера застосування; найменування інгредієнтів, що входять до складу харчового продукту, харчові добавки, мікробні культури, речовини, що використовуються для збагачення харчових продуктів; рекомендації із застосування, у разі потреби — протипоказання до застосування; обов'язково зазначається інформація «Не є лікарським засобом», «Перед застосуванням потребує консультації з лікарем».

Використання термінів «дієтичний», «функціональний», «профілактичний», «дитячий» або їх еквівалентів у найменуванні харчових продуктів, а також нанесення таких написів на упаковку та на рекламну продукцію до продукту здійснюється відповідно до вимог ст. 38 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів».

Органолептичні властивості харчових продуктів не повинні змінюватися під час зберігання, транспортування (перевезення) і в процесі їх реалізації. Харчові продукти за органолептичними властивостями повинні відповідати харчовим звичкам населення, а також повинні бути специфічними для даного виду продукту. Продукти не повинні мати сторонніх запахів, присмаків, зміни кольору і консистенції та інших дефектів. Органолептичні показники окремих продуктів визначаються в нормативно-технічній документації.

Безпечність продовольчої сировини.

При виготовленні продовольчої сировини рослинного походження не допускається використання пестицидів, не дозволених до використання.

Безпечність харчових продуктів за мікробіологічними і паразитологічними показниками, а також за вмістом хімічних речовин визначається відповідно до затверджених гігієнічних нормативів. Визначення показників безпечності та харчової цінності харчових продуктів, зокрема спеціального дієтичного споживання і функціональних харчових продуктів, дієтичних добавок змішаного складу здійснюється за основними видами сировини як за масовою часткою, так і за допустимими рівнями нормованих показників. Визначення показників безпечності сухих, концентрованих або розведених харчових продуктів здійснюється в перерахунку на вхідний продукт з урахуванням вмісту сухих речовин у сировині та в кінцевому продукті.

Вміст мікотоксинів — афлатоксину В1, дезоксиніваленолу (вомітоксину), зеараленону, фумонізіну, Т-2 токсину, патуліну — контролюється у продовольчій сировині та харчових продуктах рослинного походження.

Основними забруднювачами є: для зернових продуктів — дезоксиніваленол; для горіхів і насіння олійних культур — афлатоксин В1; для продуктів переробки фруктів і овочів — патулін. Вміст охратоксину А контролюється у продовольчому зерні та борошняних і круп'яних виробках, фумонізіну — у кукурудзі та продуктах її переробки. Не допускається присутність мікотоксинів у продуктах дитячого та дієтичного харчування.

У всіх видах продовольчої сировини і харчових продуктів контролюються пестициди, які віднесені до стійких органічних забруднювачів: гексахлорциклогексан (альфа-, бета-, гамма-ізомери), ДДТ і його метаболіти. Визначення залишкових кількостей пестицидів, за винятком стійких органічних забруднювачів, проводиться на підставі інформації про їх застосування, що надається виробником (постачальником) харчових продуктів при їх ввезенні на територію України або при надходженні на переробку. Оцінка рівнів вмісту залишкових кількостей пестицидів, що застосовуються у сільському господарстві, здійснюється відповідно до встановлених гігієнічних нормативів вмісту пестицидів у середовищі життєдіяльності людини.

У всіх групах харчових продуктах нормуються діоксини. У продуктах дитячого харчування діоксини не допускаються. Контроль за вмістом діоксинів проводиться виробником (постачальником, імпортером). У плодоовочевій продукції контролюються вміст азото-вмісних сполук, а саме нітратів.

У харчових продуктах не допускається наявність патогенних мікроорганізмів і збудників паразитарних захворювань, їх токсинів, що можуть викликати інфекційні та паразитарні хвороби або становити небезпеку для здоров'я людини. У свіжих і свіжоморожених зелені, овочах, фруктах і ягодах не допускається наявність яєць гельмінтів та цист кишкових патогенних найпростіших.

Інформаційна робота місцевих органів влади щодо висвітлення процесу реформи.

Інформаційна робота місцевих органів влади моніторилась як в рамках кабінетного, так і в рамках польового досліджень. В рамках кабінетного дослідження вивчались інформаційні ресурси районних державних адміністрацій, районних рад, міст обласного підпорядкування та адміністрацій об'єднаних територіальних громад (загалом 26 досліджених ресурсів). Нажаль, жодна з селищних рад Одеської області на момент проведення моніторингу власних інтернет ресурсів не мала.

За результатами кабінетного дослідження були отримані наступні дані:

Як відомо, у плані заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2014–2017 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів від 17 вересня 2014 року, на центральні та місцеві органи виконавчої влади покладено обов'язок забезпечити доступ громадськості та ЗМІ до актуальної інформації з питань імплементації Угоди про асоціацію на постійній основі (стаття 470). Досягнення цієї мети передбачає «запровадження, ведення та систематичне оновлення відповідних розділів на офіційних сайтах органів виконавчої влади». На виконання розпорядження КМУ облдержадміністраціями мали бути розроблені та затверджені обласні плани заходів з імплементації Угоди про асоціацію на 2014–2017 роки, в яких окремим пунктом мала бути описана інформаційна робота. Нажаль, знайти такий план по Одеській області у відкритому доступі не вдалось, що само по собі суперечить положенням згаданого Розпорядження. Враховуючи, що навіть обласна виконавча влада не дотримується цих зобов'язань, місцева влада також не демонструє жодних намірів у цьому сенсі. Такі дані свідчать про те, що більшість органів місцевої влади не лише не використовують сучасні методи донесення інформації до громадян, але й не виконують розпорядження центральної влади.

Як видно з отриманих даних, інформаційне наповнення інтернет-ресурсів здійснювалось лише по одному напрямку – «наявна інформація стосовно проведення заходів із інформування місцевих сільгоспвиробників стосовно впровадження норм та стандартів у сфері безпеки продуктів харчування». Лише 54% всіх місцевих органів влади розміщували таку інформацію (Любашівська, Іванівська, Кодимська, Захарівська, Ізмаїльська, Миколаївська, Біляївська, Кілійська, Овідіопольська райдержадміністрація) але стосувалась вона у своїй більшості переробних підприємств, закладів харчування, продовольчих магазинів тощо. Жодної інформації для виробників первинної сільськогосподарської продукції за період моніторингу на відповідних веб ресурсах знайдено не було.

В свою чергу анкетування місцевих органів влади розкрило дещо іншу картину. В цілому, анкети були отримані безпосередньо від 26 органів влади (24 райдержадміністрації, Одеська обласної державної адміністрації та ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області) та від 40 співробітників таких установ під час інформаційних діалогів, проведених в ході імплементації Проекту. По питаннях анкети, результати виглядають наступним образом (Таблиця 1):

Питання	Так	Ні
На сайті є окремий розділ, присвячений співробітництву Україна - ЄС		26
На сайті є окремий розділ, присвячений виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію Україна - ЄС		26
На сайті є окремий розділ, де регулярно публікується інформація щодо впровадження проєвропейських реформ (відповідно до зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію)		26

На сайті є окрема сторінка з інформацією для сільгоспвиробників		26
В районі є окремий сайт відділу/управління агропромислового розвитку (якщо так, чи розміщується на ньому інформація стосовно питань, окреслених вище)		26
На сайті розміщується інформація стосовно проведення заходів із інформування місцевих сільгоспвиробників стосовно впровадження норм та стандартів у сфері безпеки продуктів харчування	14	12
На сайті розміщені посилання на сайти Держпродспоживслужбі, ДП «Одесстандартметрологія» тощо		26

Таблиця 1.

1. Якими засобами установа/організація проводить інформування сільгоспвиробників щодо стану впровадження реформ з питань безпечності та якості продуктів харчування (діаграма 1).

Незважаючи на те, що в ході кабінетного дослідження, на веб ресурсах жодного з респондентів інформації щодо стану впровадження реформ знайдено не було, 30% з них відповіли, що таку інформацію розміщують. Це свідчить про те, що органи влади намагаються створити формальну видимість роботи, або взагалі не розуміють сутність питання. Також цікаво, що лише 1 РДА (Іванівська) зазначила свою сторінку у Facebook, як додаткове джерело для поширення відповідної інформації.

2. Кількість інформаційних/навчальних заходів із роз'яснення норм законодавства України щодо безпечності та якості продуктів харчування, проведених організацією/установою протягом 2015-2017 рр. (зокрема Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014 та Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про ідентифікацію та реєстрацію тварин" від 15.07.2015) (діаграма 2).

Не зважаючи на те, що навчальна робота з питань нововведень у законодавстві щодо безпеки продуктів харчування проводиться в масштабах області, отримані дані свідчать про дуже низьку кількість заходів, проведених протягом 2015-2017 років враховуючи численні зміни, що відбуваються у цій сфері. 5 з 6 тренінгів з цих питань були проведені в рамках імплементації грантових проектів, зокрема, Проект ЄС «Вдосконалення системи контролю безпечності харчових продуктів в Україні та Проект Twinning «Безпечність харчових продуктів». Заходи проводились разом із ГУ Держпродспоживслужби в м. Одеса виключно для підприємств-переробників сільськогосподарської продукції та не стосувались виробників первинної сільськогосподарської продукції. Серед інших заходів респонденти також зазначали апаратні наради в РДА (Ананьївська, Ізмаїльська, Таритинська РДА) та співбесіди (Березівська РДА). Тим не менш, такі заходи не можуть розглядатись як інструменти поширення знань та навичок.

3. Кількість учасників таких заходів? (діаграма 3).

Як видно з діаграми, переважна більшість учасників навчальних заходів це переробні підприємства, що не є виробниками первинної сільськогосподарської продукції. Крім того, фермерські та приватні господарства, що брали участь в цих заходах, переважно займаються тваринництвом та вирощуванням зернових/зернобобових культур, а не плодоовочевою продукцією.

4. Які теми були розкриті під час заходів (зазначте, будь ласка, назви тем)?

Теми заходів:

- Організація і проведення заходів щодо покращення роботи з ідентифікації та реєстрації тварин в області.

- Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР).
- Нове харчове законодавство. Гігієнічні вимоги до харчових продуктів.
- Імплементация норм щодо здоров'я тварин, якими регулюється виробництво, реалізація та введення в обіг продуктів тваринного походження, призначених для споживання людиною.
- Імплементация вимог законодавства ЄС у сфері захисту тварин під час транспортування.
- Простежуваність. Практичні аспекти простежуваності.
- Надання споживачам інформації про харчові продукти. Позначка придатності та ідентифікаційний знак.
- Особливості розробки, впровадження та перевірки процедур, заснованих на принципах НАССР для продуктів нетваринного походження. Впровадження на підприємствах систем контролю за якістю продукції.
- Вимоги ДСТУ 6141-2003 "Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги". Особливості впровадження принципів НАССР.
- Впровадження принципів НАССР. Вимоги ДСТУ ISO 22000:2007 "Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга".
- Впровадження систем управління безпечністю харчових продуктів на основі принципів НАССР. Вимоги ДСТУ ISO 22000:2007 та ISO/TS 22002-1:2009.
- Вимоги ДСТУ 4161-2003. Застосування стандарту ДСТУ ISO 19011:2012 при проведенні внутрішнього аудиту системи управління безпечністю харчових продуктів.
- Вимоги ДСТУ ISO 22000:2007. Застосування стандарту ДСТУ ISO 19011:2012 при проведенні внутрішнього аудиту системи управління безпечністю харчових продуктів.
- "Нове харчове законодавство. Офіційний контроль операторів ринку. Права та обов'язки компетентного органу та операторів ринку. Практичні аспекти."

Більшість з цих заходів були організовані ГУ Держпродспоживслужби та Облдержадміністрацією. На районному рівні навчальні заходи стосувались переважно питань реєстрації тварин та заходів із попередження африканської чуми свиней.

5. Чи залучались до проведення таких заходів інші організації та установи (партнерські організації)?

- Міністерство аграрної політики України – 1 випадок;
- ДП «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин» - 1 випадок;
- Одеський державний аграрний університет – 2 випадки;
- Державна служба України з питань безпеності харчових продуктів та захисту споживачів (в рамках заходів, що проводились РДА та облдержадміністрацією) – 4 випадки;
- Районні осередки ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області – 5 випадків;
- Районні асоціації фермерів – 2 випадки;
- ДПТНЗ "Одеський державний центр професійного навчання працівників переробної промисловості" – 1 випадок;
- ДП "Березівське лісове господарство" - 1 випадок;
- ВАТ "Березівський елеватор" - 1 випадок;
- Березівська спілка Аграрного союзу України - 1 випадок.

Результати опитування сільгоспвиробників.

В ході моніторингу також були отримані анкетні дані від 31 респондента – представника сільськогосподарських підприємств. Сфери діяльності учасників опитування представлені на діаграмі 4.

Слід зазначити, що в категорії інше респонденти в 95% випадків зазначили вирощування та заготівля зернових та зернобобових культур, ще 5% - тваринництво. Біля 15% респондентів представляють собою багатопрофільні підприємства, що займаються вирощуванням як плодовоовочевої продукції, так і зернових/зернобобових культур (1 з респондентів додатково зазначив ще тваринництво).

На питання «Чи знайомі Ви з вимогами Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014?», 65,5% респондентів відповіли «так», та 34,5% - «ні». При цьому варто зазначити, що окремі положення цього Закону безпосередньо стосуються кожного виробника сільськогосподарської продукції (наприклад в рамках забезпечення принципу простежуваності - «Крок вперед, крок назад»).

Респонденти, що відповіли «так» зазначили, що отримали відповідну інформацію з наступних джерел:

Як видно з діаграми, найчастіше відповідну інформацію респонденти вивчали самостійно, або отримували її в рамках заходів, що проводять районні державні адміністрації. При цьому близько 23% учасників опитування зазначили від 2-х і більше джерел інформації. Цікавим є те, що від профільного органу державної влади (ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області) таку інформацію отримало лише 6% опитуваних.

94% респондентів не отримували жодних сертифікатів на свою продукцію у відповідності до національних стандартів, гармонізованих до міжнародних (ДСТУ EN, ДСТУ ISO тощо). 3% зазначили, що мають сертифікат ДСТУ EN, але не змогли конкретизувати на яку саме категорію продукції та 3% мають сертифікат, виданий ТОВ «Органік стандарт» на овочеву продукцію відповідно до Регламенту Ради (ЄС) №834/2007 (колишня Постанова ЄС №2092/91) та додаткових постанов: Регламент Комісії (ЄС) №889/2008; Регламент Комісії (ЄС) №1235/2008). При цьому 58% з тих підприємств, що не мають таких сертифікатів, зазначили, що планують їх отримувати найближчим часом. Основними причинами для проходження відповідної сертифікації такі підприємства визначили (діаграма 6):

90% респондентів не є членами жодної профільної асоціації, спілки та/або іншої неурядової організації. При цьому 22,5% учасників опитування оцінили інформаційну роботу, що проводять такі організації наступним чином (таблиця 2):

№	Напрями, по яких проводиться така робота	Добре (% відповідей)	Задовільно (% відповідей)	Погано (% відповідей)
1	Національні та міжнародні стандарти у сільському господарстві та харчовій промисловості	43%	57%	
2	Актуальні зміни у Законодавстві України стосовно виробництва, переробки та збуту сільськогосподарської продукції	57%		14%

3	Допомога у проходженні процедур сертифікації продукції та/або систем управління на підприємстві	57%	14%	14%
4	Необхідні умови для організації експорту продукції підприємства на зовнішні ринки	43%	14%	

Таблиця 2.

На питання «По яких темах у розрізі реформ у сфері безпеки продуктів харчування Ваше підприємство потребує більш детальної інформації?», в ході опитування були отримані наступні відповіді (діаграма 7).

Висновки.

Серед найбільших проблем/перешкод на шляху впровадження проєвропейських реформ у сфері безпеки продуктів харчування були виявлені:

1. Низький рівень поінформованості більшості цільових груп Проекту щодо змін у законодавстві України стосовно вимог до безпеки продуктів харчування. Відповідна робота проводилась в основному серед представників переробних підприємств та тих, що займаються тваринництвом. По суті, Проект «Інформаційна підтримка впровадження стандартів ЄС щодо безпеки продуктів харчування у сільськогосподарському секторі», став першою ініціативою, в рамках якої проводилась роз'яснювальна робота саме серед цих цільових груп. Така ситуація склалась в тому числі через те, що положення базового Закону "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" стосовно «простежуваності» (запровадження обов'язкової системи ХАССП на відповідних підприємствах) ще не вступили в дію на момент проведення моніторингу, та виробники плодоовочевої продукції не зіткнулись з необхідністю надавати документи, що підтверджують безпечність їх продукції до переробних підприємств, закладів торгівлі та харчування.
2. Незадовільна інформаційна робота органів державної влади з питань безпечності харчових продуктів серед відповідних цільових груп. Така ситуація складається в тому числі через брак інформації з цих питань у працівників відповідних підрозділів органів влади. ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області регулярно оновляє інформацію на офіційному веб-сайті (<http://odesa.consumer.gov.ua>) та співпрацює з іншими організаціями (переважно в рамках грантових проєктів) в цьому напрямку, але самостійно майже не проводить роз'яснювальної роботи у форматі живого спілкування (семінари, тренінги, круглі столи, прес-конференції, участь у теле та радіо трансляціях з відповідних питань тощо).
1. На регіональному рівні не організована злагоджена професійна роботи Головного управління Держпродспоживслужби в Одеській області. У багатьох районах були відсутні працівники низки відділів управління, в тому числі, тих, що відповідають за співпрацю та контроль за роботою виробників сільськогосподарського сектору (відділи по контролю за використанням пестицидів та агрохімікатів, у сфері насінництва та розсадництва, фітосанітарної безпеки тощо). Таким чином, є райони, які обслуговуються 1 працівником одночасно (до 5 районів), що дуже сильно ускладнює ефективне виконання покладених на Головне управління завдань. Крім того, районні відділи, як юридичні особи були розформовані та наразі всі працівники знаходяться в штаті обласного управління та не мають можливості забезпечувати певні функції самостійно на місцях. Це стосується, в тому числі, лабораторних перевірок, подання документів підприємствами на проходження навчання своїх працівників та отримання обов'язкових дозволів (наприклад на використання пестицидів).
2. Більшість сільгоспвиробників Одеської області не є членами жодної профільної спілки/асоціації/союзу та/або іншої неурядової організації, тож не надають до них запиту на отримання актуальної інформації, в тому числі, з питань реформ у сфері безпеки продуктів харчування.
3. Профільні спілки, асоціації та інші неурядові організації приділяють дуже мало уваги питанням інформування щодо нововведень у законодавстві з безпеки продуктів харчування. Така ситуація склалась в тому числі через те, що вони у своїй більшості теж не обізнані щодо змін, що відбуваються та не розуміють яким чином такі зміни впливають на їх цільові групи (виробників різноманітної сільськогосподарської продукції). Ще однією причиною є низка інституційна спроможність цих організацій. З 7 організацій до яких намагались звернутись ООАРП для заповнення опитувальника, 5 не були знайдені за контактними даними, доступними з відкритих

джерел, 1 не надало інформації, мотивуючи це браком часу на подібні дослідження. Лише 1 організація (Одеська обласна сільськогосподарська дорадча служба) надала відповіді, але повідомила, що протягом 2015-2017 років інформаційної роботи у напрямку поширення інформації щодо змін у законодавстві стосовно безпеки продуктів харчування не проводила.

Список використаних джерел та основних скорочень.

Веб-сайти:

1. www.odesa.consumer.gov.ua – Головне управління Державної служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів в Одеській області.
2. www.oda.odessa.gov.ua – Одеська обласна державна адміністрація.
3. www.ua.sm.od.ua – Державне підприємство «Одеський регіональний центр стандартизації, метрології та сертифікації».
4. www.ananiev-rda.odessa.gov.ua - Анан'ївська РДА.
5. www.arciz-rda.odessa.gov.ua - Арцизька РДА.
6. www.balta-rda.odessa.gov.ua - Балтська РДА.
7. www.berezivka-rda.odessa.gov.ua - Березівська РДА.
8. www.b-dnistrov-rda.odessa.gov.ua – Білгород-Дністровська РДА.
9. www.bilyaivka-rda.odessa.gov.ua - Біляївська РДА.
10. www.bolgrad-rda.odessa.gov.ua - Болградська РДА.
11. www.v-mihailivka-rda.odessa.gov.ua – Великомихайлівська РДА.
12. www.zaharivka-rda.odessa.gov.ua - Захарівська РДА.
13. www.ivanivka-rda.odessa.gov.ua - Іванівська РДА.
14. www.izmail.odessa.gov.ua – Ізмаїльська РДА.
15. www.kiliya-rda.odessa.gov.ua – Кілійська РДА.
16. www.kodima-rda.odessa.gov.ua – Кодимська РДА.
17. www.lymansk-rda.odessa.gov.ua – Лиманська РДА.
18. www.lybashivka-rda.odessa.gov.ua – Любашівська РДА.
19. www.mikolaivka-rda.odessa.gov.ua – Миколаївська РДА.
20. www.ovidopol-rda.odessa.gov.ua – Овідіопольська РДА.
21. www.krasnookn-rda.odessa.gov.ua –Окнянська РДА.
22. www.podilsk-rda.odessa.gov.ua – Подільська РДА.
23. www.reni-rda.odessa.gov.ua – Ренійська РДА.
24. www.rozdilna-rda.odessa.gov.ua – Роздільнянська РДА.
25. www.savran-rda.odessa.gov.ua – Савранська РДА.
26. www.sarata-rda.odessa.gov.ua – Саратська РДА.

27. www.tarutino-rda.odessa.gov.ua – Тарутинська РДА.
28. www.tatarbunar-rda.odessa.gov.ua – Татарбунарська РДА.
29. www.shiryaivo-rda.odessa.gov.ua - Ширяївська РДА.
30. www.uff-council.org – ГО Рада жінок-фермерів України
31. www.oracs.org – ГО Центр розвитку та правової підтримки села.

Основні скорочення:

1. ГУ Держпродспоживслужби - Головне управління Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів в Одеській області.
2. ДП «Одесстандартметрологія» - Державне підприємство «Одеський регіональний центр стандартизації, метрології та сертифікації».
3. ООАРР – Одеське обласне агентство реконструкції та розвитку.
4. Проект – Проект «Інформаційна підтримка впровадження стандартів ЄС щодо безпеки продуктів харчування у сільськогосподарському секторі».
5. УА - Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами.

АНКЕТА

для профільних асоціацій/спілок та інших об'єднань сільгоспвиробників в рамках проведення моніторингу ефективності впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування

I. Інформація про організацію

1.1. Назва

1.2. Адреса

Район, місто/село/смт

Адреса

1.3. Тип організації

1	Галузева асоціація/спілка	
2	Дорадча служба	
3	Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив	
4	Сільськогосподарський виробничий кооператив	
5	Інше (будь-ласка зазначте)	

1.4. ПІБ і контактна інформація

ПІБ	<input type="text"/>
-----	----------------------

Тел., e-mail	<input type="text"/>
--------------	----------------------

II. Ступінь обізнаності щодо проєвропейських реформ у сфері безпеки продуктів харчування.

2.1. Чи знайомі Ви з вимогами Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014?

ТАК

НІ

2.2. Звідки Ви отримали інформацію про основні положення згаданих вище законів?

1	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились Одеською обласною державною адміністрацією	
2	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились районною державною адміністрацією	
3	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились профільною асоціацією, спілкою, іншою неприбутковою організацією	
4	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області	
5	Самостійно вивчив із використанням відкритих джерел	
6	Інше (будь-ласка зазначте):	

2.3. Чи проводить Ваша організація інформаційні заходи щодо інформування своїх членів стосовно сертифікації продукції/систем управління з використанням національних стандартів, гармонізованих до міжнародних (ДСТУ EN, ДСТУ ISO тощо)?

№	Тип стандарту	Так	Ні
1	ДСТУ EN		
2	ДСТУ ISO		
3	Інше (будь ласка зазначте):		

2.4. З якою метою Ваші члени проводять/планують провести сертифікацію власної продукції/систем управління на підприємстві?

1	З метою забезпечення виконання відповідних Законів України	
2	З метою підвищення іміджу підприємства, як такого, що виробляє безпечні та якісні продукти (сировину, необроблені та оброблені продукти рослинництва та тваринництва)	
3	З метою організації експорту продукції до ЄС та інших міжнародних ринків	
4	З метою підвищення конкурентоспроможності підприємства	
5	Інше (будь-ласка зазначте):	

2.5. Чи Ваше підприємство є членом міжнародної/національної/регіональної профільної асоціації, спілки, або іншої організації/платформи громадянського суспільства?

ТАК

НІ

2.6. Якщо відповідь так, як би Ви оцінили рівень інформаційної роботи, яку проводить така організація по відношенню до своїх членів?

№	Напрями, по яких проводиться така робота	Добре	Задовільно	Погано	Не проводить
1	Національні та міжнародні стандарти у сільському господарстві та харчовій промисловості				
2	Актуальні зміни у Законодавстві України стосовно виробництва, переробки та збуту сільськогосподарської продукції				
3	Надання інформації щодо процедур сертифікації продукції та/або систем управління на підприємстві				
4	Необхідні умови для організації експорту продукції підприємства на зовнішні ринки				
5	Проведення тренінгів для тренерів з окреслених вище та інших відповідних тем				
6	Інше (будь-ласка зазначте):				

2.7. По яких темах у розрізі реформ у сфері безпеки продуктів харчування Ваша організація потребує більш детальної інформації?

1	Основні положення Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014	
2	Сертифікація систем управління безпечністю харчових продуктів (НАССР) ДСТУ 4161 або ISO 22000	
3	Національні стандарти, що застосовуються у розрізі безпеки продуктів харчування (в тому числі гармонізовані із європейськими та іншими міжнародними)	
4	Інше (будь-ласка зазначте):	

АНКЕТА

для сільгоспвиробників в рамках проведення моніторингу ефективності впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування

III. Інформація про підприємство.

1.5. Назва

1.6. Адреса

Район, місто/село/смт

Адреса

1.7. Галузь

1	Вирощування плодоовочевої продукції	
2	Заготівля плодоовочевої продукції	
3	Виробництво добрив	
4	Первинна переробка плодоовочевої продукції	
5	Інше (будь-ласка зазначте)	

1.8. ПІБ і контактна інформація

ПІБ	<input type="text"/>
-----	----------------------

Тел., e-mail	<input type="text"/>
--------------	----------------------

IV. Ступінь обізнаності щодо проєвропейських реформ у сфері безпеки продуктів харчування.

2.1. Чи знайомі Ви з вимогами Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014?

ТАК

НІ

2.2. Звідки Ви отримали інформацію про основні положення згаданого вище закону?

1	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились Одеською обласною державною адміністрацією	
2	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились районною державною адміністрацією	
3	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились обласною сільськогосподарською дорадчою службою	
4	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились профільною асоціацією, спілкою, іншою неприбутковою організацією	
5	Під час участі в інформаційних заходах, що проводились ГУ Держпродспоживслужби в Одеській області	
6	Самостійно вивчив із використанням відкритих джерел	
7	Інше (будь-ласка зазначте):	

2.3. Чи сертифікована Ваша продукція/система управління з використанням національних стандартів, гармонізованих до міжнародних (ДСТУ EN, ДСТУ ISO тощо)?

№	Тип стандарту	Так	Ні	Кількість сертифікатів
1	ДСТУ EN			
2	ДСТУ ISO			
3	Інше (будь ласка зазначте):			

2.4. Якщо відповідь НІ, чи плануєте Ви отримати такі сертифікати в майбутньому?

ТАК

НІ

2.5. З якою метою Ви плануєте провести сертифікацію власної продукції/систем управління на підприємстві?

1	З метою забезпечення виконання відповідних Законів України	
2	З метою підвищення іміджу підприємства, як такого, що виробляє безпечні та якісні продукти (сировину, необроблені та оброблені продукти рослинництва та тваринництва)	
3	З метою організації експорту продукції до ЄС та інших міжнародних ринків	
4	З метою підвищення конкурентоспроможності підприємства	

5	Інше (будь-ласка зазначте):	
---	-----------------------------	--

2.6. Чи Ваше підприємство є членом профільної асоціації, спілки, або іншої організації?

ТАК

НІ

2.7. Якщо відповідь так, як би Ви оцінили рівень інформаційної роботи, яку проводить така організація по відношенню до своїх членів?

№	Напрями, по яких проводиться така робота	Добре	Задовільно	Погано	Не проводить
1	Національні та міжнародні стандарти у сільському господарстві та харчовій промисловості				
2	Актуальні зміни у Законодавстві України стосовно виробництва, переробки та збуту сільськогосподарської продукції				
3	Допомога у проходженні процедур сертифікації продукції та/або систем управління на підприємстві				
4	Необхідні умови для організації експорту продукції підприємства на зовнішні ринки				
5	Інше (будь-ласка зазначте):				

2.8. По яких темах у розрізі реформ у сфері безпеки продуктів харчування Ваше підприємство потребує більш детальної інформації?

1	Основні положення Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014	
3	Сертифікація систем управління безпечністю харчових продуктів (НАССР) ДСТУ 4161 або ISO 22000	
4	Національні стандарти, що застосовуються у розрізі безпеки продуктів харчування (в тому числі гармонізовані із європейськими та іншими міжнародними)	
5	Інше (будь-ласка зазначте):	

2.9. Чи бажаєте Ви взяти участь у інформаційних і навчальних заходах з питань безпеки продуктів харчування та сертифікації продукції у відповідності до європейських та міжнародних стандартів?

ТАК

НІ

АНКЕТА

**для представників органів влади в рамках проведення моніторингу ефективності
впровадження реформ у сфері безпеки продуктів харчування**

1. Якими засобами установа/організація проводить інформування сільгоспвиробників щодо стану впровадження реформ з питань безпечності та якості продуктів харчування (зазначте, будь-ласка правильну відповідь)?

Шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному веб сайті установи	
Шляхом розміщення відповідної інформації на інших профільних веб сайтах (будь ласка, зазначте яких саме)	
Шляхом проведення інформаційних/навчальних заходів	
Шляхом публікації інформації у районних друкованих ЗМІ (будь ласка, зазначте яких саме)	
Інше:	

2. Кількість інформаційних/навчальних заходів із роз'яснення норм законодавства України щодо безпечності та якості продуктів харчування, проведених установою/організацією протягом 2015-2017 рр. (зокрема Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 15.09.2014 та Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про ідентифікацію та реєстрацію тварин" від 15.07.2015 тощо).

Тип заходу	Кількість заходів
Семінари	
Тренінги	
Круглі столи	
Прес конференції	
Інше (будь ласка зазначте)	

3. Кількість учасників таких заходів?

Тип учасників	Кількість
Приватні домогосподарства	
Малі фермерські господарства	
Великі фермерські господарства	
Підприємства-переробники сільськогосподарської продукції	
Виробники/постачальники насіння, добрив та кормів	
Сільськогосподарські дорадчі служби	
Профільні асоціації, фонди, спілки тощо	

Інше:	
-------	--

4. Які теми були розкриті під час заходів (зазначте, будь ласка, назви тем)?

---

5. Чи залучались до проведення таких заходів інші організації та установи (партнерські організації)? Якщо так, зазначте, будь ласка, які саме.

Тип партнерської організації	Назва (и)
Центральні органи державної влади	
Регіональні/районні органи державної влади	
Державні підприємства	
Сільськогосподарські дорадчі служби	
Навчальні заклади	
Консалтингові агентства	
Профільні асоціації, фонди, спілки тощо	
Інше:	